

Akcijski plan smanjenja zagadženja plastikom u Gradu Starom Gradu za razdoblje 2021. – 2026.

Akcijski plan smanjenja zagađenja plastikom u Gradu Starom Gradu za razdoblje 2021. – 2026.

UREDNICI: Tea Kuzmičić Rosandić, Blanka Rakuljić,
Gabrijela Medunić-Orlić

AUTOR: Marijan Galović

LEKTORICA: Maja Golem

GRAFIČKA UREDNICA: Maja Golem

Ovaj Akcijski plan obuhvaća mjere i aktivnosti koje je potrebno provesti radi ostvarenja kratkoročnih i dugoročnih ciljeva, a sve u cilju smanjenja dospijevanja plastičnog otpada u okoliš i onečišćenja mora plastičnim otpadom. Plastični se predmeti vremenom degradiraju na sitne komadiće plastike, mikroplastiku koja predstavlja zagađenje u obliku sitnih plastičnih čestica manjih od pet milimetra koje i kada se nađu u moru ili sedimentu predstavljaju gotovo nevidljiv, ali opasan oblik zagađenja. Zbog masovne upotrebe plastike, mikroplastika je postala sveprisutna u morskom okolišu. Razne toksične tvari nakupljaju se na njenoj površini, a ribe i drugi morski organizmi, posebice školjkaši, mogu je zamijeniti za hranu. Mikroplastika tako ulazi u prehrambeni lanac koji uključuje i ljude. Najveći je izvor plastike koju unosimo u tijelo u cijelom svijetu voda – pakirana i ona iz slavine. Vidljive su ogromne regionalne razlike u količini mikroplastike, s dvostruko više plastičnih čestica u vodi SAD-a i Indije, nego li Europe i Indonezije. Neki su od prehrambenih proizvoda s najvišom stopom plastičnih čestica školjkaši, sol i pivo. Rezultati istraživanja pokazuju kako je problem onečišćenja plastikom univerzalan i izravno pogađa ljude zbog čega je Grad Stari Grad odlučio uvesti odgovarajuće mjere i aktivnosti za sprječavanje dospijevanja plastike u okoliš i prehrambeni lanac.

Kako bi se ostvarili ciljevi ovog Akcijskog plana, Grad Stari Grad mora u potpunosti prihvatići modele kružne ekonomije. Akcijski plan predlaže mjere za smanjenje upotrebe nepotrebne jednokratne plastike, alternative plastičnim proizvodima, osmišljava aktivnosti i osigurava implementaciju poboljšanja u procesima gospodarenja plastičnim otpadom.

Akcijski plan sastoji se od tri tematske cjeline:

1. *Smanjenje ukupne količine proizведенog i odloženog plastičnog otpada, uspostava sustava koji podupire kružnu ekonomiju i sanacija postojećeg onečišćenja* – cjelina koja propisuje ciljeve i aktivnosti koje je potrebno provesti u općini kako bi se količine otpada smanjile na minimalno zakonski određene stope
2. *Kreiranje primjera dobre prakse u smanjivanju stvaranja otpada i njegovoј ponovnoј upotrebi* – cjelina koja definira ciljeve i aktivnosti koje je potrebno provesti da Grad Stari Grad i njegove ustanove postanu u potpunosti bez plastike (*plastic-free*) te tako budu primjer dobre prakse u RH, ali i na širem području
3. *Edukacija i komuniciranje s javnošću* – aktivnost koja u potpunosti podržava izvršavanje prethodnih dviju cjelina u cilju povećanja ekološke svijesti građana i osiguravanja dugoročne potpore Akcijskom planu smanjenja zagađenja plastikom u Gradu Starom Gradu za razdoblje 2021. – 2026.

Akcijski plan izrađen je u sklopu projekta *For Plastic-Free Croatian Islands* kojeg provodi Udruga za prirodu okoliš i održivi razvoj Sunce iz Splita i partneri Zelena akcija (FoE Croatia), Općina Šali (Dugi otok) i Grad Stari Grad (otok Hvar). Projekt finansira The Beyond Med Association (BeMed).

Cijeli Akcijski plan i njegova provedba trebaju biti transparentni i dostupni javnosti.

1. SMANJENJE UKUPNE KOLIČINE PROIZVEDENOG I ODLOŽENOG PLASTIČNOG OTPADA, USPOSTAVA SUSTAVA KOJI PODUPIRE KRUŽNU EKONOMIJU I SANACIJA POSTOJEĆEG ONEČIŠĆENJA

Mjere i aktivnosti	Nositelj	Rok	Rezultati/outputi
CILJ 1.1) Smanjiti količinu odloženog plastičnog otpada za 10 % u gradu u roku od jedne godine od usvajanja plana			
Akt. 1.1.1) Primjena sustava prikupljanja i zbrinjavanja otpada koji omogućava najveći učinak u pogledu količine i kvalitete odvojeno prikupljene i zbrinute plastike	Grad Stari Grad i Komunalno Stari Grad d.o.o.	2022.	izrađen i donesen novi ili ažuriran postojeći <i>Program gospodarenja otpadom</i> i njegova implementacija u skladu sa Zakonom o gospodarenju otpadom i postupanje sukladno njemu što uključuje propisno prikupljanje i zbrinjavanje svih vrsta otpada, kao i biorazgradive plastike postupkom kompostiranja
Akt. 1.1.2) Uspostava sustava odvojenog prikupljanja otpada <i>od vrata do vrata</i>	Komunalno Stari Grad d.o.o.	2024.	smanjena količina plastičnog otpada odloženog u miješanom komunalnom otpadu u gradu za 10 % u odnosu na referentnu 2022. godinu
Akt. 1.1.3) Unaprjeđenje sustava odvojenog prikupljanja otpada u lukama i marinama	Komunalno Stari Grad d.o.o.	2024.	unaprijeđen sustav odvojenog prikupljanja otpada u lukama i marinama u gradu Starom Gradu
Obrazloženje: u cilju izrade kvalitetnog plana gospodarenja otpadom čija priprema može dati značajne rezultate unutar kraćeg razdoblja, predviđa se početak provedbe odvojenog prikupljanja otpada <i>od vrata do vrata</i> u svim gradskim naseljima. Sustav se sastoji od dodjele posebnih spremnika za prikupljanje plastike i papira svim korisnicima usluge prikupljanja otpada, dok će se staklo prikupljati uličnim spremnicima. Logistički se odvojeno prikupljanje organizira malim vozilima s uključenim pretovarom prikupljenog otpada na samoj lokaciji radi optimizacije troškova prikupljanja i prijevoza odvojeno prikupljanog otpada. Osim infrastrukture i organizacije odvoza, potrebno je stanovnike naselja educirati i informirati o promjenama u sustavu prikupljanja otpada i dodijeliti im kalendar odvoza otpada. Preporuča se praćenje količine otpada koja se odvojeno prikuplja i predaje na oporabu u cilju izračuna učinkovitosti samog sustava. Karakteristike sustava koji se uvodi opisane su u <i>Analizi pregleda trenutnog stanja korištenja jednokratne plastike u gradu Starom Gradu</i> . Provedbu sustava od početka prati i komunalni redar koji djeluje preventivno i edukativno, a po potrebi, i u slučaju čestog ponavljanja nepravilnosti, može kazniti neprikladno postupanje otpadom. Rezultati provedbe prve faze uvođenja sustava uzet će se u obzir pri modeliranju i projektiranju sustava gospodarenja otpadom u sklopu novog <i>Plana gospodarenja otpadom</i> i implementacije odvojenog prikupljanja biorazgradivog otpada u narednim fazama. Kako bi se ostvario cilj smanjenja količina odloženog plastičnog otpada, potrebno je do kraja 2022. godine odvojeno prikupiti 34,06 tona plastičnog otpada.			

Mjere i aktivnosti	Nositelj	Rok	Rezultati/outputi
CILJ 1.2) Smanjiti količinu plastike u odloženom komunalnom otpadu za 55 % na razini grada do 2025. godine			
Akt. 1.2.1) Usklađivanje sa zahtjevima Direktive (EU) 2019/904 Europskog parlamenta i Vijeća od 5. lipnja 2019. o smanjenju utjecaja određenih plastičnih proizvoda na okoliš	Grad Stari Grad	2025.	izrađen i donesen novi ili ažuriran postojeći <i>Plan gospodarenja otpadom</i> i njegova implementacija u skladu sa Zakonom o gospodarenju otpadom što uključuje propisno prikupljanje i zbrinjavanje svih vrsta otpada, kao i biorazgradive plastike postupkom kompostiranja
Akt. 1.2.2) Kontinuirano usavršavanje postojećih modela prikupljanja otpada	Komunalno Stari Grad d.o.o.	2025.	objavljeno izvješće o provedbi <i>Plana gospodarenja otpadom</i> i implementacija preporuka
Obrazloženje: uvodi se novi sustav gospodarenja otpadom utemeljen na <i>Planu gospodarenja otpadom</i> izrađenom u sklopu cilja 1.1. Provedba Plana godišnje se analizira i donose se preporuke za usavršavanje modela potrebnim izmjenama i dopunama sustava gospodarenja otpadom. Očekuje se smanjenje količine odložene plastike za 187,35 tona godišnje.			

Mjere i aktivnosti	Nositelj	Rok	Rezultati/outputi
CILJ 1.3) Osigurati uvjete za uspješnu primjenu prioriteta ponovne upotrebe i održivog gospodarenja alternativnim zamjenama za plastiku (kompostabilna i reciklabilna plastika)			
Akt 1.3.1) Uvođenje odvojenog prikupljanja biootpada i njegovog kompostiranja, odnosno osiguranje adekvatnog sustava prikupljanja i zbrinjavanja alternativnih materijala (kompostabilne i biorazgradive plastike)	Grad Stari Grad i Komunalno Stari Grad d.o.o.	2023.	izrađen i donesen novi ili ažuriran postojeći <i>Plan gospodarenja otpadom</i> i njegova implementacija u skladu sa Zakonom o gospodarenju otpadom što uključuje propisno prikupljanje i zbrinjavanje svih vrsta otpada, kao i biorazgradive plastike postupkom kompostiranja
Akt. 1.3.2) Izrada projekta promocije gospodarskih subjekata bez ambalaže i promicanje njihovog razvoja	Grad Stari Grad i udruge civilnog društva	2022.	izrađen program u gradu za promicanje projekata smanjenja ambalažnog otpada kod gospodarskih subjekata
Obrazloženje: navedene mjere planiraju se radi osiguravanja pomoćne infrastrukture koja je potrebna nakon stupanja na snagu zabrane određenih proizvoda od plastike, odnosno ulaska biorazgradive plastike na tržište Republike Hrvatske. Elektromehanička kompostana planira se s namjerom zbrinjavanja biootpada i otpadne biorazgradive plastike, dok se promocija trgovina bez ambalaže planira u cilju smanjenja količine plastičnog otpada općenito (mjere prevencije nastanka otpada).			

Mjere i aktivnosti	Nositelj	Rok	Rezultati/outputi
CILJ 1.4) Smanjenje količine otpada u okolišu			
Akt. 1.4.1) Organiziranje sustava identifikacije, obilježavanja i mapiranja ilegalnih odlagališta otpada	Komunalno Stari Grad d.o.o.	2022.	doneseni svi potrebni radni nalozi u Komunalnoj službi za provođenje ustava identifikacije, obilježavanja i mapiranja ilegalnih odlagališta otpada izrađena baza podataka svih identificiranih ilegalnih odlagališta
Akt. 1.4.2) Organiziranje sustava prijavljivanja ilegalnih odlagališta za građane	Komunalno Stari Grad d.o.o.	2022.	uspostavljen sustav prijavljivanja lokacija ilegalnih odlagališta računalima i pametnim telefonima i objavljene upute za građane o korištenju sustava
Akt. 1.4.3) Sanacija ilegalnih odlagališta	Komunalno Stari Grad d.o.o.	kontinuirano	sanirana sva identificirana ilegalna odlagališta
Akt. 1.4.4) Organizacija godišnje akcije čišćenja podmorja, plaže ili kopnenoga okoliša	Grad Stari Grad	kontinuirano	provedena godišnja akcija čišćenja na minimalno četiri lokacije i objavljeni rezultati akcije na službenoj mrežnoj stranici Grada Starog Grada te u medijima poslana barem dva priopćenja za medije godišnje (najava akcije čišćenja i rezultati poslije akcije)
Akt. 1.4.5) Osiguravanje nadzora nad lokacijama na kojima se sustavno pojavljuje ilegalno odbacivanje otpada	Grad Stari Grad	kontinuirano	objavljen barem jedan izvještaj s akcija na službenim mrežnim stranicama Grada Starog Grada upućen barem jedan poziv za sudjelovanje godišnje građanima, udrugama i drugim relevantnim dionicima izdani svi potrebi radni nalozi za kontinuirano nadziranje identificiranih odlagališta (komunalni redar koji će redovito obilaziti lokacije)
Akt. 1.4.6) Primjena tehničkih i operativnih mjera za smanjenje količine otpada koji dospijeva u okoliš	Komunalno Stari Grad d.o.o.	kontinuirano	izvještaj o kontinuiranom nadzoru nad lokacijama ilegalnog odbacivanja otpada dostavlja se u sklopu redovnog izvještaja o provedbi plana gospodarenja otpadom. postavljen videonadzor i osigurano korištenje novih tehnologija i tehničkih rješenja poput videoveze bespilotnom letjelicom (dron i slično) zamijenjeni dotrajali i neispravni kontejneri u gradu (pokidani poklopci i slično)

Akt. 1.4.7) Optimizacija radnih procesa pretovara odvojeno prikupljenog otpada na lokaciji starog odlagališta (proširenje, natkrivanje i ograđivanje prostora)	Grad Stari Grad i Komunalno Stari Grad d.o.o.	kontinuirano	smanjena količina otpada u okolišu oko odlagališta
Akt. 1.4.8) Poticanje i/ili sudjelovanje u istraživljima povezanim uz onečišćenje mikročesticama i nanočesticama plastike	Grad Stari Grad	2024.	prikupljeni i obavljeni podaci o onečišćenju okoliša mikročesticama i nanočesticama plastike
Obrazloženje: otpad u okolišu (uključujući i otpad od plastike) rezultat je svjesnih i nesvjesnih radnji kojima pojedinac otpad odbacuje u prirodu ili predaje u sustav neadekvatnom infrastrukturom koja omogućava distribuciju otpada u okoliš uzrokovanu atmosferskim i vremenskim prilikama. Osim važnih mjera identifikacije, sanacije i čišćenja postojećih ilegalnih odlagališta i lokacija onečišćenih otpadom, Grad Stari Grad usavršit će metode sprječavanja ilegalnog odlaganja, ali i mjere poput zamjene neispravnih spremnika i optimizacije radnih procesa na lokaciji starog odlagališta radi smanjenja raznošenja otpada vjetrom i kišom. Kako bi se kvantificirali učinci otpada u okolišu, prikupljat će se i objavljivati podaci o onečišćenju okoliša mikročesticama i nanočesticama plastike.			

Praćenje provedbe plana i vrednovanje rezultata projekta	Udruga Sunce Split i Grad Stari Grad	2022.	kontinuirano popunjавани protokoli za praćenje koje Udruga Sunce Split posebno priprema i dostavlja Gradu Starom Gradu sukladno aktivnostima i rokovima navedenim u ovom Akcijskom planu (minimalno tri ispunjena protokola do kraja trajanja projekta) održana on-line evaluacijska radionica na samom kraju projekta s ključnim dionicima (pripremljen kratki narativni izvještaj s prijedozima za unaprjeđenje implementacije Akcijskog plana)
--	--------------------------------------	-------	--

2. KREIRANJE PRIMJERA DOBRE PRAKSE U SMANJIVANJU STVARANJA OTPADA I NJEGOVOJ PONOVNOJ UPOTREBI

Mjere i aktivnosti	Nositelj	Rok	Rezultati/outputi
CILJ 2.1) Ograničiti uporabu jednokratne plastike samo na nužne i nezamjenjive proizvode u općinskim institucijama i javnim tvrtkama			
Akt. 2.1.1) Izrada internih planova gospodarenja otpadom za sve javne institucije i tvrtke	Grad Stari Grad	2022.	izrađen <i>Plan gospodarenja otpadom</i> i interni rezultati o smanjenju količine miješanog komunalnog otpada za javne institucije i tvrtke
Akt. 2.1.2) Priprema i donošenje Odluke o ograničavanju korištenja jednokratne plastike za sve javne tvrtke i institucije	Grad Stari Grad	listopad 2021.	donesena i objavljena posebna Odluka o ograničavanju korištenja jednokratne plastike za sve javne tvrtke i institucije obavješteni svi relevantni dionici službenim dopisom
Akt. 2.1.3) Potpuno izbacivanje svih nepotrebnih jednokratnih plastičnih proizvoda (plastične čaše i jednokratne vrećice) iz uporabe u svim gradskim institucijama i javnim tvrtkama	Grad Stari Grad	2023.	potpuna implementacija Odluke o ograničavanju korištenja jednokratne plastike za sve javne tvrtke i institucije
Akt. 2.1.4) Izrada baze podataka o alternativnim i dostupnim rješenjima, odnosno aktivno istraživanje tržišta i objavljivanje rezultata	Grad Stari Grad	2021.	izrađena i javno objavljena baza dostupnih alternativa/rješenja jednokratnoj plastici na gradskim mrežnim stranicama osiguran mehanizam kontinuiranog nadopunjavanja baze
Obrazloženje: Grad Stari Grad u svojim institucijama i javnim tvrtkama ograničit će uporabu jednokratne plastike samo na nužne i nezamjenjive proizvode i poticat će uporabu alternativnih proizvoda za one proizvode koji nisu nužno zabranjeni (zabrana stavljanja na tržište nije primjenjiva na plastične čaše i vrlo lagane plastične vrećice koje čuvaju higijenu proizvoda).			

Mjere i aktivnosti	Nositelj	Rok	Rezultati/outputi
CILJ 2.2) Ograničiti uporabu jednokratne plastike samo na nužne i nezamjenjive proizvode na javnim događanjima koje (su)organizira ili (su)financira Grad Stari Grad			
Akt. 2.2.1) Priprema i donošenje Odluke o ograničavanju korištenja jednokratne plastike na javnim događanjima koje (su)organizira ili (su)financira Grad Stari Grad	Grad Stari Grad	listopad 2021.	donesena i objavljena posebna Odluka o ograničavanju korištenja jednokratne plastike na javnim događanjima koje (su)organizira ili (su)financira Grad Stari Grad obavješteni svi relevantni dionici službenim dopisom osiguran mehanizam uključivanja Odluke u proces javne nabave, sklapanja novih ugovora, organiziranja događaja i drugih aktivnosti obuhvaćenim Odlukom

Obrazloženje: do kraja 2021. godine Grad Stari Grad upotrebljavat će proizvode koje je moguće višekratno koristiti ili proizvode napravljene od papira ili kompostabilne plastike u svim javnim događanjima. Ova pravila vrijedit će i za druga događanja koja se održavaju na javnim površinama i prostorima u vlasništvu Grada.

3. EDUKACIJA I KOMUNICIRANJE S JAVNOŠĆU

Mjere i aktivnosti	Nositelj	Rok	Rezultati/outputi
CILJ 3.1) Podizanje svijesti građana o štetnosti plastike u prirodi i mogućnostima za smanjenje plastike u svakodnevnoj upotrebi			
Akt. 3.1.1) Izrada edukacijskog i komunikacijskog plana u cilju informiranja i edukacije javnosti i ključnih dionika o projektnim i postprojektnim aktivnostima, odnosno o štetnosti plastike u prirodi i mogućnostima za smanjenje plastike u svakodnevnoj upotrebi	Grad Stari Grad i Komunalno Stari Grad d.o.o.	listopad 2021.	izrađen <i>Komunikacijsko-edukacijski plan o plastic-free Gradu Starom Gradu i štetnosti plastike u prirodi i mogućnostima smanjenja plastike u svakodnevnoj upotrebi</i> za razdoblje od dvije godine od usvajanja Akcijskog plana
Akt. 3.1.2) Suradnja sa svim uključenim dionicima javnog i privatnog sektora	Grad Stari Grad	kontinuirano	organiziran barem jedan godišnji susret/konferencija o realizaciji Akcijskog plana i temi štetnosti plastike u prirodi te mogućnostima smanjenja plastike u svakodnevnoj upotrebi
Akt. 3.1.3) Informiranje građana o svim ključnim promjenama u gospodarenju otpadom na području Grada Stari Grad s uključenim informacijama o štetnosti plastike u prirodi i mogućnostima smanjenja plastike u svakodnevnoj upotrebi	Grad Stari Grad i Ko-munalno Stari Grad d.o.o.	kontinuirano	barem jednom mjesečno u trajanju od dvije godine od usvajanja Akcijskog plana građani informirani o promjenama u sustavu gospodarenja otpadom, o pravilnom razvrstavanju otpada, štetnosti plastike za prirodu, mogućnostima smanjenja plastike u svakodnevnoj upotrebi te svim ključnim projektnim prekretnicama (letci, radio-reklame, plakati, mrežne stranice, društvene mreže i sl.)
Akt. 3.1.4) Uključivanje građana, udruga i drugih relevantnih dionika u akcije čišćenja podmorja, plaže ili kopnenoga okoliša	Grad Stari Grad	kontinuirano	upućeni pozivi za sudjelovanje građana, udrugama i drugim relevantnim dionicima pri organizaciji akcija čišćenja okoliša
Obrazloženje: ovaj cilj predstavlja uključivanja šire javnosti u cijeli projekt. Sustavnim educiranjem, informiranjem i aktivnim uključivanjem javnosti u svaki korak moguće je postići kvalitetnu suradnju te bolju i iscrpniju provedbu samih aktivnosti. U tom smislu, bit će potrebno osmisliti nekoliko edukacijskih paketa svojstvenih svakom koraku koji su međusobno povezani i koji se mogu koristiti kroz dulji period.			
Ciljane skupine trebale bi uključivati dječje vrtiće, škole, ugostiteljski i turistički sektor, gospodarski sektor, tijela javnih vlasti i komunalna poduzeća te šиру javnost.			

Grad Stari Grad,
gradonačelnik Antonio Škrapa

